

Ondskap, smerte og krimmysterier

Forfatter Torkil Damhaug liker «å tenke seg inn i en annens indre» og henter inspirasjon fra legekantoret.

Da den nyeste boken hans *En femte årstid* kom i 2016 trillet Dagbladet en sekser. Torkil Damhaug er utdannet psykiater, men de siste ti årene har han viet til å skrive bøker i skjæringspunktet mellom krim, samtidskildring og psykologisk thriller. Medisinen er aldri langt unna, men påskekrim har Damhaug ikke særlig sansen for.

– I romanen *Sikre tegn på sin død* skrev du om et drap på et sykehus. På hvilken måte bruker du bakgrunnen din som lege når du skriver?

– Som lege kommer du tett inn på livet. Jeg har jobbet med mennesker som har blitt truet på livet, vært usatt for overgrep, og som selv har begått overgrep og tatt livet av andre. Det har vært nyttig for meg å kunne tenke meg inn i en annens indre: Hva gjør at et menneske er i stand til å begå onde gjerninger og hva skjer – hvordan håndteres det – etterpå? Men i bøkene mine bruker jeg aldri noe som pasienter har fortalt meg i fortrolighet.

– Hvilke karakterer er mest krevende?

– Personer som ikke kan eller vil leve seg inn i hvordan mennesker har det når de blir påført smerte. I *Ildmannen* følger jeg for eksempel en brannstifter og drapsmann. Det er krevende, men som forfatter må du være villig og i stand til å gå inn i det som er vanskelig hvis du skal skrive noe som er interessant og betyr noe for andre.

– Du skriver om personer som er veldig ulike deg selv?

– Ja, i *En femte årstid* forteller en 15 år gammel jente store deler av historien. Det er et sprang for en mann på min alder. Da må jeg bruke mine erfaringer og møter med andre for å forstå hvordan en femtenåring tenker i dag og hva som er «viktig i livet» for en som er i denne alderen. Men det er noe av det mest fascinerende ved å skrive: å forlate eget perspektiv og gå inn i et annet.

– Mange leger har et nært forhold til litteratur. Hva tror du det kommer av?

– God skjønnlitteratur åpner et rom for en forståelse av hvordan det er å være menneske i dag. For leger som står oppe i så mange dilemmaer i hverdagen trengs et slikt refleksjonsrom. Erfaringer som følger med legerket, er også et godt utgangspunkt for å skrive skjønnlitteratur. Egentlig er det rart at ikke flere leger blir forfattere. På den andre siden er det jo bra for samfunnet at ikke altfor mange kolleger gjør som meg.

FORMSIKKER KRIMFORFATTER: Men Torkil Damhaug er ikke spesielt opptatt av påskekrim. Foto: Agnete Brun.

– Du er fremdeles medlem i Legeforeningen, til tross for at det begynner å bli en stund siden du ble forfatter på fulltid?

– Å være lege er en del av min identitet. Jeg holder meg oppdatert og utelukker ikke at jeg vender tilbake til legerket.

– Da følger du kanskje situasjonen i sykehusene?

– Ja, jeg har stor forståelse for legenes forsøk på å beholde et minimum av kontroll over egen arbeidssituasjon. Alle som har jobbet som lege i turnus har nok forståelse for det.

«Du må være villig til å gå inn i det som er vanskelig»

– Det nærmer seg palmesøndag. Er du selv glad i å lese påskekrim?

Jeg er ikke spesielt opptatt av å lese krimlitteratur. Det kan like gjerne være Elena Ferrantes bøker, eller noe av Cormac McCarthy eller Ian McEwan.

– I forrige bok tok du utgangspunkt i en fabrikk. Beveger du deg bort fra legeverdenen?

– Det er nok en del leger i bøkene likevel. De dukker opp i større eller mindre roller. En lege som kommer til et lokalsamfunn blir raskt kjent med det som skjer på overflaten – og under. Det kan fort bli en spennende skikkelse. Og så krever det så klart mindre research. Men jeg skriver ikke legeromaner!

– Og nå er en ny bok i emning. Hva kan du rope så langt?

– I den nye boken handler det mye om unge voksne på 19–20 år. Det er en psykologisk samtidsroman, der også et krimmysterium avdekkes – og noen utsettes for stor fare. Og her er det ingen leger. Eller... Jo! Selvfølgelig er det en lege der. I en annen persons tanker. En veldig klok og sympatisk en.

Julie Kalveland

julie.kalveland@legeforeningen.no
Samfunnspolitisk avdeling